

Helyi termék nyilvántartó rendszer

Célok

A rendszer célja a helyi termékek előállításának támogatása azáltal, hogy közös felületet hoz létre az elérhető közelségben előállított termékek és az irántuk érdeklődő vásárlók között. Lehetővé teszi ezáltal a termékek termelő és fogyasztó közötti közvetlen, személyes kapcsolaton alapuló forgalmazását, kiiktatva a kereskedelmi láncokat. Segíti fogyasztói közösségek kialakulását, csoportos beszerzéseket, szállítás szervezését. Mind a fogyasztók, mind a termelők képesek tapasztalataikat megosztani, egymást segíteni (új termelők és fogyasztók bevonása a rendszerbe).

A rendszer ugyanakkor nem tárol semmilyen pénzügyi adatot, nem foglalkozik pénz mozgatással, ezt a felek egymás között, független módon intézik.

A rendszer semmilyen formában nem jelenít meg külső reklámot; az egyetlen hirdetési lehetőség a saját szolgáltatás és termék megjelenítése pozitív információk formájában, összehasonlítások nélkül. A rendszer publikus információként tárolja és elérhetővé teszi a vásárlók véleményét; az igazi reklám az ő elégedettségük.

A helyi termék rendszerben tárolt adatok harmadik félnek nem átadhatók, felmérésekre az adatok tulajdonosainak egyedi beleegyezése nélkül nem használhatók. A rendszert a felhasználói sem használhatják kutatásra és más, az eredeti célokkal nem összeegyeztethető módon – amennyiben ez történne, a felhasználó rendszer szintű és jogi szankciókra számíthat.

A rendszerben minden termelő és vásárló egyedileg, illetve a lehető legalacsonyabb szinten jelenik meg (a terméket előállító, a szolgáltatást végző, a terméket illetve szolgáltatás saját céljaira felhasználó személy vagy szervezet) – a közvetítő kereskedelem a rendszer céljaival nem összeegyeztethető használatnak minősül. Szolgáltatás ugyanakkor a szállítási, raktározási, feldolgozási kapacitás is (például: lekvárfőzés).

Megvalósítók

Hajnalvilág Alapítvány

Az Alapítvány végzi a rendszer megvalósítását, és további egyeztetésig az üzemeltetését. Az Alapítvány célja a jelenleg fennálló, saját működtetését és értékelését elsősorban pénzügyi eszközökkel mérő társadalommal párhuzamosan egy egyéni és közösségi értékekre épülő közvetlen kapcsolatrendszer kialakítása. Ennek tagjai a „Hajnalvilág polgárok”, akik egyetlen virtuális identitással rendelkeznek az Alapítvány által létrehozandó közösségi rendszerekben, melyek első tagja a helyi termék rendszer.

Ebből következően:

1. a személyes adatok, és a virtuális identitások egymás közötti kapcsolatainak birtokosa és kezelője a Hajnalvilág Alapítvány;
2. a rendszer felhasználóinak személyes felülete a későbbiekben a helyi termék rendszeren túl bővíthet;
3. a helyi termék rendszer a hajnalvilag.hu felületén keresztül is elérhetővé tehető

Ugyanakkor:

1. minden felhasználó egyedi döntése, hogy csak a helyi termék rendszerben kíván-e részt venni, vagy meg kíván jelenni, mint „Hajnalvilág polgár” - a kapcsolat alapvetően technikai, nincs közvetlen árukapcsolás a két rendszer között;
2. a helyi termék rendszer megjelenik önálló felület formájában is, ahol az Alapítvány csak megvalósítóként szerepel.

Csalán Egyesület

Az egyesület felelős a helyi termék rendszer szakmai tartalmáért. Ő alakítja ki a termékrendszert, a nyilvántartandó adatokat, jogosult folyamatosan ellenőrizni, szükség esetén véleményezni a rendszer felületére felkerülő adatokat (például: burkolt reklámok eltávolítása, téves információk kiszűrése).

A rendszer indulása idején teljes jogkörrel rendelkezik; később, amennyiben arra szükség lenne, regionális alapon megoszthatja a feladatot hasonló civil szervezetekkel, de a Hajnalvilág Alapítvány felé későbbi megállapodásig ő marad a kapcsolattartó.

A rendszer szakmai adattartalmának birtokosa a Csalán Egyesület; az ezt kezelő programrész önálló modulként működik és a tervezés során leválaszthatóként kell kezelni. Update: a Tudatos Vásárlók Egyesülete is foglalkozik a témával egy "greenmaps" nevű kezdeményezés keretében. Amennyire át tudtam tekinteni, ez egy szimpla jelölési séma a google maps keretein belül, és mint ilyen, nincs sok köze ahhoz, amit én helyi termék rendszerként itt leírok.

Szereplők

Nem azonosított felhasználók

Ők azok, akik a rendszer internetes felületén tájékozódnak, de nem léptek be saját nevükben. Velük kapcsolatban a következő feladataink vannak:

- tegyük számukra elérhetővé a rendszerben publikusként regisztrált adatokat, hogy már ezen a szinten is eredményesen használhassák a felületet (termékek keresése, kapcsolatfelvétel)
- nehézkes legyen viszont a listázás, összesítés – vagyis: korlátozott magánhasználatra legyen jó a rendszer, de ne támogassa a piackutatás-jellegű dolgokat, még türelmes felhasználó számára sem
- nem kap olyan lehetőségeket, mint a bejelentkezett felhasználó (termék lekötése a rendszeren keresztül, közös vásárlás, szállítás szervezése, ilyesmi) – viszont láthassa a felületen, hogy mi mindent lehetne bejelentkezés után elérni.

Vagyis: a szolgáltatókhoz, amennyiben vállalják bizonyos adataik (elérhetőség, közelítő cím) publikálását, eljuthasson bárki, aki a felületet használja; viszont legyen egyértelmű előny a belépés.

Esetleg meggondolandó egy teljesen passzív eszköz létrehozása: a bejelentkezés nélküli felhasználó üzenetet küldhet a rendszeren keresztül a kiválasztott termelőnek, aki erre szintén a rendszeren keresztül válaszolni tud. Lényeg, hogy a kapcsolatfelvétel lehetőségéhez a termelőnek nem kell megadnia semmilyen személyes adatát (email cím, telefonszám), így elkerülhető, hogy a rendszer adathalász eszközként legyen felhasználható.

Azonosított felhasználó

Aki bejelentkezett a rendszerbe, vagyis megadta a rendszerbeli azonosítóját és a hozzá tartozó jelszót. Az azonosító egy számsor, amit a telefonon megszokott karakterkódokkal lehet emberi fogyasztásra alkalmassá tenni. Pl: 347634872 = "dipoditre" – vagy sok más lehetőség közül az, amelyik szimpatikus. Ez az egyetlen publikus azonosító adat a rendszerben (Hajnalvilág azonosító), amihez a rendszerben minden egyéb személyes adat kapcsolódik, de ezek csak megfelelő feltételek esetén kerülnek ki belőle.

Minden tevékenység bejelentkezett felhasználóhoz köthető, csak ilyen formában lehet bármilyen akciót végrehajtani a rendszerben; minden azonosított felhasználó természetes személy; hozzá lehet különféle jogköröket kötni, illetve további adatokat csatolni (lásd később).

Cégek

Termelőként megjelenhetnek termelő szövetkezetek, fogyasztóként például éttermek. Nekik is ugyanúgy vannak címeik, viszont nem jelentkezhetnek be a rendszerbe. A cégnek van egy “admin” felhasználója, aki a céget regisztrálta, és a nevében is eljárhat (de természetesen emellett saját jogon is létezik mint felhasználó vagy termelő). Ő kijelölhet más képviselőt és adminisztrátort is; minden cégnek legalább egy adminisztrátora kell legyen minden pillanatban. A kijelöléseket a célszemélynek el kell fogadnia, a törlésről a képviselő értesítést kap, az adminisztrátornak a törlést is el kell fogadnia.

Az ilyen típusú entitások más limitekkel dolgoznak, amit a regisztráció során a rendszer szakmai üzemeltetőivel lehet tisztázni, később is csak rajtuk keresztül módosíthatók. A cégek önálló, Hajnalvilág azonosítóval rendelkező entitások: nekik ugyanúgy lehet üzenetet küldeni, ugyanolyan felülettel rendelkeznek, mint az egyedi felhasználók – csak éppen az arra jogosult felhasználók tudnak hozzáférni ehhez a felülethez.

Minden általuk végrehajtott akció egyedileg az adott felhasználóhoz kötődik, de kapcsolódik az is, hogy az adott szervezet képviselőjében járt el.

Speciális szolgáltatások

Ezt nem gondoltam végig, de megjelennek itt hasznos szolgáltatások, viszont ki kellene zárni a kereskedelem, esetleg valami helyi maffia támogatását...

Szállítók: csoportos megrendelés esetén kisteherautóval, utánfutóval rendelkező fogyasztók házhoz vihetik a termékeket, ezzel kényelmesebbé téve a rendszer használatát;

Tárolás: pl. hűtőházak, ilyesmik, ahol megfelelő körülmények között tárolhatók termékek, nem kell sem a fogyasztónak, sem a termelőnek ilyesmiről gondoskodni

Lerakatok: szerencsésebb, ha a termelőnek nem kell haptákban állnia egész nap azért, hogy a valamikor beeső vevőt kiszolgálhassa. Korrektebb megoldás, ha van egy hely, ahova reggel leadja a megrendelt árut, este pedig átveszi a pénzt.

Adatcsoportok

Személyes adatok

A felhasználói adatlap, tartalma a felhasználó egyedi, nem változó adatai: név, születési adatok, anyja neve.

Címek

Minden felhasználóhoz egy vagy több cím adható meg. Amikor csak “vásárlóként” regisztrál, elég egy szélesebb címet megadni (például város, kerület), például csoportos szállítás szervezéséhez.

Amennyiben szolgáltatást / terméket is felajánl, pontos címre van szükség, ahol a vásárló jelentkezhet. **(Ez nem biztos, hiszen lehet, hogy házhoz megy, kiszállítja az árut)**

Elérhetőségek

Telefonszám, email cím, skype azonosító, stb. (Ez jelenleg a rendszer szempontjából irreleváns, ha van mód belső üzenet küldésére – bár a beérkezett üzenet továbbküldésére, notifikációra használható).

Termékek, kategóriák

Zöldségfélék / gyümölcsök / húsfélék / tejtermékek – stb. A kategóriákat ügyesen kell kitalálni, hogy könnyen átlátható, kereshető legyen a termék adatbázis.

Az egyes termékekhez jelző kapcsolódhatnak, mint pl bio, öko, ...; tojásnál mélyalmos meg ilyesmik; hústermékeknél az átadás módja, pl. élő, vágott, mélyfagyasztott, stb.

A “hivatalos minősítések” kérdése érdekes, a termelő bio, vagy egy adott termék? Hogyan ellenőrizhető? A hivatalos minősítéseknek lehetne valami egységes nyilvántartási formát bevezetni, ami a megfelelő helyen megjeleníthető, a keresés szűrhető rá.

Termékeknél kérdés, hogy a termelők hogyan tudnak saját termékeket felvenni (házi lekvár, ivólé – mint az Almuska, stb.). Feltehetően ennek a koordinálására szintén a szakmai üzemeltető segítsége kell, illetve itt magát a terméket is véleményezhetik a fogyasztók.

Készletek

Minden termelő regisztrálja a rendszerben a nála aktuálisan elérhető termékeket

- egy naptár-szerű felületen a várható időintervallumot és mennyiséget
- egy listában az aktuálisan elérhető termékeket

A termékek mellé irányarat, fényképet rendelhet, rövid leírást, kiszerelés módját, szállíthatóságot.

Igények

A szolgáltatókhoz hasonlóan a felhasználók is regisztrálhatják, hogy milyen jellegű termékeket használnak, igényelnek, szeretnének beszerezni. Ezt az információt (a felhasználói beállításoktól függően) használhatják

- a termelők termékek hirdetésére,
- a rendszer végezhet automatikus felderítést,
- csoportos beszerzések szervezésére.

Tevékenységek

Keresés

A keresés mindig helyszín, távolság és egy vagy több termék szerint történik.

A **helyszín** alapértelmezésben a keresést végző bejelentkezett felhasználó aktív címe (a rendszer több címet is tárolhat – mint az állandó lakhely, családtagok lakóhelye, nyaraló, stb.), amelyek közül mindig egy aktív. Nem bejelentkezett felhasználóhoz meg lehet próbálni IP cím alapján helyszínt rendelni, de amennyiben ez nem sikerül, egy térképen kiválaszthatja az aktuális helyzetét (google maps). A helyet a rendszer megjegyezheti a felhasználó számítógépén (cookie).

A **termék** kiválasztása: a keresett termékek egy táblázatba foglalhatók össze; a táblázat sora tartalmazza a kívánt termék típusát, a keresett mennyiséget, maximum ár szerinti szűrést. A típusnál használható kategória csomópont is (főzelékféle, friss gyümölcs, stb.), illetve termékjelzők is (pl házi tojás). A termékek a táblázatban színekkel illetve egyedi rajzjelet kapnak.

A keresés során az elérhetőség **távolsága** alapján lehet rangsorolni, egy vagy több termelőt felvéve az “útitervbe”. A rendszer akár útvonaltervet is ajánlhat (google maps szolgáltatásra alapozva). Szerencsés lenne a jármű átlagfogyasztását is bekérni, ezáltal az aktuális üzemanyagárból kiszámolható lenne a nem annyira látványos szállítási költség – ezzel a rendszer egyértelműen

előnyösebbnek tüntetné fel a helyileg közelebbi beszerzési forrásokat.

Fontos: a nem azonosított felhasználónak limitált mennyiségű kérdése lehet; amennyiben ezt túllépi, újra kell kezdenie a rendszer használatát. Ezzel kicsit meg lehet nehezíteni a “piackutatók” munkáját. A keresett mennyiséget is az “egyfős család” igényei szerint lehet maximálni, azonos okokból.

Bejelentkezett felhasználó esetén a keresések a regisztrált “igények” listájából könnyebben előállíthatók, illetve megadhatók preferált termelők, akikkel szorosabb kapcsolatban vannak. Ők tehát egyrészt gyorsabban tudnak keresni, nincs keresés szám szerinti limit; illetve tudnak fordított keresést futtatni: a preferált termelők aktuális kínálatát tudják listázni, és abból válogatni.

Kapcsolatfelvétel, egyeztetés

A keresés eredménylistája termelők szerinti csoportosításban jelenik meg, a termelőnél a publikusan megadott cím (nem feltétlenül utca/házszám szinten) jelenik meg, illetve a termelő egyedi azonosítója. Amennyiben megrendelést kíván feladni, a mennyiségek véglegesítése után megjelenik a fizetendő összeg, amennyiben ez megfelelő, a rendelés feladható. A termelő oldalán publikus információ az átvétel módja és ideje (fix időintervallumok, egy lerakat megjelölése vagy közvetlen egyeztetés igénye). Esetleg mód lehet alkura is: a megrendelő ajánl egy összeget.

A termelő a megrendelésről a rendszertől értesítést kap, amit visszaigazolhat (esetleg a mennyiségek módosításával, az ajánlott ár elfogadásával vagy módosításával). A kommunikáció addig folyik, amíg mindkét fél el nem fogadja a csomag tartalmát és árát, ekkor a készletből a megjelölt mennyiség levonásra kerül.

A termelő mindenképpen regisztrált felhasználó. Amennyiben a vevő nem az, a rendeléshez egy email címet mindenképpen meg kell adnia, a rendszertől pedig kap egy rendelés kódot, amit a levelezés során a rendszer felhasznál, a kommunikáció speciálisan megformázott levelek formájában zajlik. Ha maga is regisztrált felhasználó, javasolhatja az elérhetőségek cseréjét, kölcsönös elfogadás esetén megjelennek egymás partnerlistáján, mint preferált vásárló/termelő. A kapcsolat később bármelyik fél részéről megszüntethető.

Lekötés

A készletek lekötethők a vásárlók számára akár előre, akár a listából az aktuális készletből. A lekötés ténye rögzítésre kerül, ahogy az is, hogy végül a vásárlás megtörtént-e, és ha nem, miért hiúsult meg – ez az információ publikus, és a kötés létrehozása során mindkét fél látja a másik rekordját.

Vásárlás visszaigazolása

A vásárlás megtörténtét bejelentkezett felhasználó tudja igazolni, ez lehet a termelő és a vásárló egyaránt. Jelezni kell:

- sikerült vagy sem, ha igen, a pontos mennyiségek (ennek alapján a készletek csökkentése vagy felszabadítása)
- a másik fél értékelése (tízfokú skálán, -5 - +5 intervallumban; a 0-tól eltérő érték esetén indoklás: mit tart követendőnek, illetve mit javasol máshogyan végezni a másik fél részéről)

Az értékelés kétoldalú, és mindkét fél hozzáfűzhet megjegyzést a rá vonatkozó értékeléshez, de további vita nincs. Minden értékelés mindkét oldalon megőrződik; valamint a kiadott és kapott értékelések átlaga állandóan jelen van a szereplő mellett (de csak a bejelentkezett felhasználók láthatják).

Csoportos vásárlás

Csak bejelentkezett felhasználó számára elérhető funkció, két szinttel rendelkezik.

A felhasználók publikussá tehetik aktuális megrendeléseiket, illetve igényeiket. Ennek megfelelően lekérdezések futtathatók a közvetlen környezetben azonos igényekkel rendelkező, illetve az általam választott szállítóktól a környezetemben éppen rendelő felhasználókra. Ilyen módon lehetőségem van felvenni velük a kapcsolatot, és egyeztetni – így egy autóval megoldható a fuvar.

Másik lehetőség állandó vásárlói csoportok szervezése. Ez az azonos területen élő fogyasztók által létrehozott, a “cég”-hez hasonlóan működő szervezet. Az “admin” felhasználók intézik a beszerzéseket, szervezik a szállítást, kapcsolatot tartanak a termelőkkel és a csoport többi tagjával. A vásárlói csoport megrendelési limitjei az aktuális rendelésbe szállt tagok limitjeinek összege, tehát nagy tételben tudnak rendelni, lefoglalni. A csoport létszámát célszerű keretek között tartani, mondjuk max 30 főben, ettől eltérni csak a szakmai admin engedélyével lehet – nem cél a “nagybefektetők” létrehozása. Minden természetes személy pontosan egy vásárlói csoport tagja lehet (ez nem biztos, kérdés, hogy léteznek-e majd eltérő profilú csoportok – bár a cél az lenne, hogy a csoportok “terjesszék” az ismereteket a tagjaik felé, egyre több termelőt és területet bevonva)

Szállítás szervezés

A rendszerben regisztrálhatják magukat szállítók, akik a termelőkhez hasonlóan egy naptár rendszerben tudják nyilvántartani saját fuvarjaikat. Ennek megfelelően (főként fogyasztói csoportok, illetve nagyfogyasztók számára) lehetőségessé válik, hogy ne maguk intézzék a szállítást, hanem megbízzák az ezzel foglalkozó embert, vagy céget (szállítóként be lehet jelentkezni akár saját autóval, utánfutóval, kisteherautóval is); előre jelezni kell a kilométerdíjat és a rakodási költséget.

A szállítók adatbázisa a termelőkhez hasonlóan kereshető távolság és kapacitás függvényében, illetve időszakra szűkítve minden bejelentkezett felhasználó számára – így mindkét irány: az árubeszerzés és az áruterítés egyaránt elérhetővé válik; megfelelő kapacitásokkal akár egy kényelmes házhoz szállítási rendszer is kialakítható kisebb közösségek számára.